

Relevant lovverk i forhold til transport av levende krepsdyr

Trondheim, 5. mai 2010

Heiko Paulenz

Mattilsynet

Relevant lovverk i forhold til transport av levende krepsdyr -

med fokus på dyrevelferd

- Nytt hygieneregelverk for næringsmidler
"Hygienepakke" siden 1. mars 2010
 - LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om
dyrevelferd
 - FOR 2008-06-17 nr 820: Forskrift om transport av
akvakulturdyr
 - Retningslinje for biltransport av levende kongekrabbe
(20.10.2008)
-

Relevant lovverk i forhold til transport av levende krepsdyr - med fokus på dyrevelferd

OVERSIKT

- Nytt hygieneregelverk for næringsmidler
"Hygienepakke"
- Lov om dyrevelferd
- Transport av tifotkreps - mulige krav

Nytt hygieneregelverk på næringsmiddelområdet trådte i kraft 1. mars 2010 = Hygienepakke

Hygieneregelverket består av tre forskrifter:

1. Næringsmiddelhygieneforskriften - forskrift om næringsmiddelhygiene, som gjennomfører forordning (EF) nr. 852/2004.

Denne forordningen fastsetter **generelle hygieneregler** for produksjon av næringsmidler, og gjelder **for hele matkjeden** fra primærproduksjon til og med markedsføring og eksport

Nytt hygieneregelverk på næringsmiddelområdet trådte i kraft 1. mars 2010 = Hygienepakke

Hygieneregelverket består av tre forskrifter:

2. Animaliehygieneforskriften - forskrift om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, som gjennomfører forordning (EF) nr. 853/2004. Denne forordningen fastsetter særskilte **regler for bearbejdede og ubearbejdede animalske produkter**. Forskriften kommer i tillegg til de generelle reglene i næringsmiddelhygieneforskriften.

Nytt hygieneregelverk på næringsmiddelområdet trådte i kraft 1. mars 2010 = Hygienepakke

Hygieneregelverket består av tre forskrifter:

3. Animaliekontrollforskriften - forskrift om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum, som gjennomfører forordning (EF) nr. 854/2004.

Denne forordningen fastsetter regler for **gjennomføring av offentlig kontroll** av produkter av animalsk opprinnelse

Nytt hygieneregelverk

Samtidig som regelverket trådte i kraft ble en del av det tidligere regelverket om næringsmiddelhygiene opphevet

Formålet med nytt hygieneregelverk er å sikre forbrukerne et høyt nivå av næringsmiddeltrygghet og å sikre fri bevegelse av næringsmidler.

Nytt hygieneregelverk

NB! Næringsmiddelhygieneforskriften § 1. Virkeområde

I denne forordning fastsettes det alminnelige regler for næringsmiddelhygiene som gjelder for driftsansvarlige for næringsmiddelforetak, idet det tas særlig hensyn til følgende prinsipper:

- a) **Hovedansvaret for næringsmiddeltrygghet ligger hos driftsansvarlige for næringsmiddelforetak.**

Nytt hygieneregelverk

Alle typer og kategorier av næringsmiddelvirksomheter er omfattet av regelverket. **Hele verdikjeden omfattes, inkludert primærprodusenter.**

Nytt hygieneregelverk kjennetegnes ved at bestemmelsene i stor grad er basert på målstyring. Mange av de relativt detaljerte kravene til lokaler og innredning som har særpreget noe av regelverket på animalieområdet, er erstattet av skjønnsmessige bestemmelser.

Nytt hygieneregelverk

Dette gir virksomhetene en større grad av fleksibilitet når det gjelder valg av løsninger for å oppnå målene i regelverket.

Virksomhetene må selv finne fram til hensiktsmessige og forsvarlige løsninger slik at sluttproduktet blir helsemessig trygt

Nytt hygieneregelverk

De enkelte bransjeorganisasjonene oppfordres til å utarbeide **nasjonale retningslinjer for god hygienisk praksis** innenfor sitt fagfelt.

Det vil være viktig for å oppnå involvering og medinnflytelse fra næringsaktører i valg av målrettede og praktiske løsninger.

Nytt hygieneregelverk - konklusjon

Hovedansvaret for næringsmiddeltrygghet vil overføres til næringa

Prinsippene som er beskrevet i EU-Hygienepakken skal gjennom forskrifter og retningslinjer implementeres og overføres til norske forhold.

Det er lov å bruke hodet!

Det vil ta sin tid!

Nytt hygieneregelverk - import/eksport

- Innen EU/EØS finnes det ikke lengre import/eksport
- Det heter nå **samhandel**.
- Import/eksport er fra tredjeland
- **Samhandel - generell krav**
 - Må være registrert som "importør/eksportør" (TRACES)
 - Handelsdokument kreves
 - Helsesertifikat (TRACES)

Tilbake til transporten

Innrømmelse

05.07.2005 ba Mattilsynet
Havforskningsinstituttet om dette:

Utredning av transport av tifotkreps

Denne skulle brukes som grunnlag for
utarbeidelse av retningslinjer

Utredning av transport av tífotkrepss

Utredningen skulle minst omfatte hummer og taskekrabbe.

Krepsdyr (kongekrabbe) skulle også tas med

Utredning av transport av tifotkreps

- Velferdsindikatorer for tifotkreps,
- Optimale eller forsvarlige verdier av temperatur, luftfuktighet og oksygeninnhold, samt avfallstoffer, i transportbeholderen og under mellomlagring, og hvilke påkjenninger dyret utsettes for ved avvik fra disse,
- Forsvarlig transporttid med tanke på opphopning av avfallstoffer,

Utredning av transport av tifotkreps

- Sikkerhet for at nedkjøling bedøver dyret,
- og hvilke påkjenninger nedkjølingen innebærer,
- dyrets toleransegrenser under og etter nedkjøling,
- forutsetninger for tilstrekkelig og forsvarlig nedkjøling ved ulike årstider,

Utredning av transport av tifotkreps

- Dyrets fysiologiske respons på trykkendringer, for eksempel i forbindelse med flytransport,
- Risikoen for skader i ulike typer beholdere (glatte kasser/bulk),
- Risikoen for sjukdomsutbrudd under transport (for eksempel gaffkemi).

Innrømmelse, del 2

31.10.2005: Levering av utredningen

Utarbeidelse av retningslinjer startet

Status 05.05.2010:

Vi venter fremdeles, men det er like før.....

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

§ 1. *Formål*

Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr.

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

§ 2. Virkeområde

Loven omfatter forhold som påvirker velferd hos eller respekt for pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk, tifotkreps, blekksprut og honningbier. Loven gjelder tilsvarende for utviklingsstadier av nevnte dyr dersom sanseapparatet tilsvarer utviklingsnivået hos levende dyr.

Relevant lovverk i forhold til transport av levende ~~krepsdyr~~ tivotkreps

Trondheim, 5. mai 2010

Heiko Paulenz

Mattilsynet

§ 3. *Generelt om behandling av dyr*

Dyr har **egenverdi** uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger

§ 6. *Kompetanse og ansvar*

Dyreholder skal sørge for at dyr blir ivaretatt av tilstrekkelig og faglig kompetent personell.

Andre skal ha nødvendig kompetanse til den aktiviteten de utfører

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

§ 11. *Transport*

Transport skal foregå på en måte som er til minst mulig belastning for dyret.

Dyr skal kun transporteres når de er i en slik tilstand at det er forsvarlig å gjennomføre hele transporten.

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

§ 11. *Transport*

Kongen kan gi nærmere forskrifter om transport av dyr.

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

§ 24. Tilsyn og stell

Dyreholder skal sikre at dyr får godt tilsyn og stell, herunder sikre at:

- a) fôr, beite og vann er av god kvalitet, dekker dyrets behov for næring og væske og fremmer god helse og velferd. Dyr skal ikke tvangsfôres eller tvangsvannes, med mindre det skjer av dyrehelsemessig grunn,

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

§ 24. *Tilsyn og stell*

Dyreholder skal sikre at dyr får godt tilsyn og stell, herunder sikre at:

b) dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter og andre farer. Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig

LOV 2009-06-19 nr 97: Lov om dyrevelferd

Problemet:

Det finnes ingen forskrift/retningslinjer for tifotkreps enda.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

Problemet:

Forskriften gjelder kun for akvakulturdyr dog ikke for viltlevende.

Retningslinjene er basert på den gamle Dyrevernsloven.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

Men tar vi utgangspunktet i ovennevnte forskrift og retningslinjer og tar videre hensyn til utredningen fra Havforskningsinstituttet samt den nye Dyrevelferdsloven

så er det all grunn til å tro at følgende krav muligens vil være av betydning

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

1. Krav til transportmiddelet

Det stilles i forskrift om transport av akvakulturdyr § 8 krav om at overflatene i transportenheten skal være glatte, lette å rengjøre og desinfisere.

Transportmiddelet skal etter nr. 4 være lukket og ha innvendige flater som er lette å rengjøre og desinfisere.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

2. Krav til hygiene under transport

Transportmiddelet skal være rent under transport og transportøren har plikt til å sørge for passende renhold.

Fiskevarer skal ikke transporteres sammen med andre produkter som kan påvirke deres hygiene eller forurense dem, men mindre dette de er tilfredstillende beskyttet med emballasje.

Transportmiddelet skal ikke anvendes til andre produkter, unntatt når en grundig rengjøring og desinfisering kan sikre at fiskevarene ikke påvirkes på en uheldig måte.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

Anvendes nedkjøling med is, skal man sørge for at smeltevannet dreneres.

I forskriftens § 24 bestemmes det at døde akvakulturdyr ikke skal lagres på transportenheten mellom ulike transportoppdrag.

Denne regel bør anvendes også på biltransport av villfanget levende kongekrabbe.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

3. Krav til temperatur, transporttid, stabling og utelukkelse av bilhenger

Temperatur:

Det er klart at temperatur på kongekrabbens omgivelser er av kritisk betydning når det gjelder dyrevelferd. Vi har lite eller ingen sikker kunnskap om hvilket intervall av temperatur kongekrabben tåler.

På bakgrunn av den manglende kunnskap vi har om kongekrabbens evne til å tåle forskjellige temperaturer bør lufttemperaturen i bilen holdes innenfor intervallet 2 til 7 grader celsius dersom transporten skjer over noe tid.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

3. Krav til temperatur, transporttid, stabling og utelukkelse av bilhenger

Transporttid:

Vi har fått uformelle rapporter om at det ved transporter under 10 timer, hvor det er holdt riktig temperatur, er liten eller ingen dødelighet.

På denne bakgrunn mener vi at det riktige er sette grensen for transporttid slik at man er sikker på at risikoen for unødvendig lidelse er på et minimum.

Vi vil derfor sette grensen for transporttid til maksimalt 10 timer.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

3. Krav til temperatur, transporttid, stabling og utelukkelse av bilhenger

Stabling og utelukkelse av biltilhenger:

I hengere med dårlig stottdempning er kongekrabben mer utsatt for ugunstig temperatur enn i en bil.

Dersom kongekrabbe blir stablet i flere lag oppå hverandre, vil det nederste lag være utsatt for dårlig dyrevelferd.

Det ikke er tillatt å stable kongekrabben i mer enn to lag. Dette er ikke til hinder for at man stabler flere kasser opp på hverandre.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

4. Regler for journalføring

For biltransport av villfanget levende kongekrabbe må man kreve at det journalføres hvilken mengde dyr man transporterer og om det oppstår sykdom, skader på dyrene eller dødelighet.

Reiseruten skal journalføres.

Vann- og lufttemperatur skal journalføres.

Det skal også journalføres når bilen er rengjort.

Forskrift om transport av akvakulturdyr (2008) og Retningslinjer for biltransport av levende kongekrabbe

5. Krav til omlastingssituasjonen

Måten man kan unngå tilsmussing av kongekrabben er å sørge for at lossingen fra båt til bil, samt videre transport, skjer under gode hygieniske forhold.

Det stilles derfor krav forurensning skal unngås ved lossing, og at losseutstyret skal bestå av materialer som er lette å rengjøre og desinfisere.

Lossingen skal skje uten unødig forsinkelse.

Konklusjon

- Nytt hygieneregelverk for næringsmidler
"Hygienepakke" - ansvar for næringa
- Lov om dyrevelferd - generelle krav
 - Tifotkreps
 - Dyr har egenverdi uavhengig av nytteverdien
- Transport av tifotkreps - mulige krav
 - Ny forskrift/retningslinje kommer snart!

Mattilsynet